

УДК 7.031.2(477):745.51-027.31Шкрібляки (477.85/.87)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-2-13>

Юрій КОРПАНИЮК,
orcid.org/0009-0009-6128-045X
аспірант, асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) korpaniuk.iurii@gmail.com

НОВАТОРСТВО У ВИРОБАХ ХУДОЖНЬОГО ДЕРЕВА РОДИНИ НАРОДНИХ МАЙСТРІВ ШКРІБЛЯКІВ З С. ЯВОРІВ НА ГУЦУЛЬЩИНІ

У статті розглядаються особливості техніки декорування виробів художнього дерева народних майстрів Шкрібляків з с. Яворів Косівського району (нині Івано-Франківщина). Вказуються риси новаторства, привнесені у виробу художнього дерева Юрком Шкрібляком та його синами Василем, Миколою та Федором. Наголошується на розширенні типології виробів та способів їх декорування майстрами, а також збагаченні орнаментальних мотивів, що сприяло збільшенню інтересу до народного мистецтва не лише в Україні, а й у низці європейських країн наприкінці XIX – у першій половині XX століття.

Метою статті є висвітлення новаторських прийомів виконання та декорування виробів художнього дерева у творчості династії народних майстрів Шкрібляків, а також простеження їхнього впливу на розвиток цього виду народного декоративно-ужиткового мистецтва на заході України у XX столітті. Автор акцентує увагу на працьовитості Ю. Шкрібляка, який власноруч виготовляв не лише інструменти для плоскої різьби, але й змайстрував токарний станок, у результаті чого його виробу стали більш досконалішими і мали довершений декор у вигляді геометричних орнаментів традиційної гуцульської різьби та тонке технічне виконання. Юрій Шкрібляк вперше ввів у свої виробу інкрустацію металом і рогом. Сини Юрія збагатили народну різьбу по дереву новими художніми і технічними прийомами та сприяли розквіту цього виду декоративно-ужиткового мистецтва. Вони використовували інкрустацію кольоровим бісером, різними породами дерева, рогом, металом, перламутром, водночас кожен з них мав неповторний художній почерк.

Багатогранна творча та освітня діяльність родини Шкрібляків заклала міцні підвалини розвитку унікального творчо-освітнього осередку на Гуцульщині, що нині має продовження зокрема в діяльності Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва та Вижицького коледжу прикладного мистецтва імені Василя Шкрібляка.

Ключові слова: Гуцульщина, художнє дерево, народне мистецтво, Шкрібляки, традиції, новаторство.

Yurii KORPANYUK,
orcid.org/0009-0009-6128-045X
Postgraduate, Assistant at the Department of Design and Theory of Art
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) korpaniuk.iurii@gmail.com

INNOVATION IN THE ARTISTIC WOOD HANDICRAFTS MADE BY THE SHRIBLIAK FAMILY OF ARTISANS FROM YAVORIV VILLAGE IN HUTSULTSHCHYNA

The article considers the peculiarities of the decorative art techniques in the wood artworks of the Shkribliak artisans from Yavoriv village, Kosiv district (now Ivano-Frankivsk region). It highlights the innovative features brought to wood artworks by Yurko Shkribliak and his sons Vasyl, Mykola and Fedir. Emphasis is placed on the expansion of the typology of artworks and methods of their decoration by the masters, as well as the enrichment of ornamental motifs, which contributed to the increase of interest in folk art not only in Ukraine but also in several European countries at the end of the 19th – in the first half of the 20th century.

The purpose of the article is to highlight the innovative techniques of execution and decoration of wood artworks in the creative work of the Shkribliak dynasty of folk artisans as well as to trace their influence on the development of this type of folk decorative and applied art in the west of Ukraine in the 20th century. The author emphasizes the hard work of Y. Shkribliak, who made not only tools for flat carving with his own hands, but also crafted a lathe as a result of which his products became more perfect and had a refined décor in the form of geometric ornaments of traditional Hutsul carving and fine technical execution. Yuri Shkribliak was the first to introduce metal and horn inlay. Yurii's sons enriched folk woodcarving with new artistic and technical methods and contributed to the flourishing of this type of decorative and applied art. They used inlays with coloured beads, different types of wood, horn, metal, and mother-of-pearl, and each of them had a unique artistic handwriting.

The multifaceted creative and educational activity of the Shkribliak family laid a solid foundation for the development of a unique creative and educational centre in the Hutsul Region, which today continues in the activities of Kosiv Institute of Applied and Decorative Arts and the Vyzhnytsia College of Applied Arts named after Vasyl Shkribliak.

Key words: *Hutsultshchyna, artistic wood, folk art, Shkribliaks, traditions, innovation.*

Постановка проблеми. Художнє дерево здавна є традиційним видом народного декоративно-ужиткового мистецтва в Україні. Впродовж століть у певних регіонах склалися локальні осередки, де жили і працювали, а також передавали власний досвід творчої праці уславлені майстри цього виду народного мистецтва. Вони не лише виставляли свої вироби на різноманітних виставках, а й засновували навчальні заклади, втілювали у своїй творчості цікаві ідеї та новаторські прийоми, досягаючи вершин майстерності, таким чином сприяючи і культурному розвитку свого регіону. Одним із центрів художнього дерева на Гуцульщині є с. Яворів Косівського району, де впродовж XIX–XX ст. працювала творча династія майстрів Шкрібляків–Корпанюків, а нині у різних видах мистецтва продовжують працювати їхні нащадки.

Аналіз досліджень. Вивченню різних аспектів українського художнього дерева як вагомій складовій національної культурної спадщини, його регіональних та технологічних особливостей, типології виробів тощо присвятили свої праці такі дослідники як В. Шухевич, А. Будзан, М. Станкевич, та ін. Зокрема, А. Будзан вперше узагальнив інформацію про діяльність родини Шкрібляків та Корпанюків – найвідоміших майстрів з с. Яворів на Гуцульщині, зосередив увагу на дослідженні технічних особливостей та орнаментальних мотивів у декоруванні виробів Юрія Шкрібляка і його синів, підкреслив різноманіття типологічних груп виробів майстра та його послідовників (Будзан, 1960). В узагальнюючій монографії «Українське художнє дерево» М. Станкевич ретельно дослідив та систематизував типологію виробів художнього деревообробництва, обґрунтував категорії технологічних підвидів, родів, типологічних груп (підгруп) та художніх творів (Станкевич, 2002).

У згаданих працях В. Шухевича, А. Будзана та М. Станкевича знаходимо інформацію не лише про технологічні характеристики різних галузей обробки дерева на Гуцульщині, орнаментальні мотиви, еволюцію виробів, авторами описується життєвий і творчий шлях народних майстрів, зокрема родини Шкрібляків та Корпанюків. Вклад родини Шкрібляків у народне та образотворче мистецтво високо оцінили науковці Р. Захарчук-Чугай та М. Селівачов (Захарчук-Чугай, 1979; Селівачов, 2002). У дослідженнях П. Арсенича,

В. Молинь розкриваються важливі аспекти виставкової, освітньої діяльності цих народних майстрів, не обійдено увагою також збірки творів художнього дерева родини Шкрібляків–Корпанюків, що нині зосереджені у музейних установах (Арсенич, 2013; Молинь, 2018).

Метою статті є висвітлення новаторських прийомів виконання та декорування виробів художнього дерева у творчості династії народних майстрів Шкрібляків, а також простеження їхнього впливу на розвиток цього виду народного декоративно-ужиткового мистецтва на заході України у XX столітті.

Виклад основного матеріалу. Художнє дерево є одним з найдавніших і традиційних видів народного декоративно-ужиткового мистецтва, що і нині активно використовується у повсякденному побуті. Виробам з дерева притаманні екологічність, функціональність, ергономічність та краса. На сьогодні склалася усталена система виробів з дерева, яка відзначається широким діапазоном типологічних груп, способами обробки та декорування. Чи не найвідомішим осередком художнього дерева в Україні є Гуцульщина, де працювали славетні майстри Шкрібляки, Корпанюки, М. Мегединюк, В. Девдюк та інші, які вважаються основоположниками школи гуцульського деревного промислу. Популяризації цього виду декоративно-ужиткового мистецтва серед широких верств населення сприяли виставки, які регулярно проводилися у різних європейських містах та у Галичині наприкінці XIX – у першій половині XX ст., де твори гуцульських майстрів-різьбярів часто отримували відзнаки та нагороди. Зокрема, А. Будзан наголошує на значенні творчості Ю. Шкрібляка, який був учасником численних господарсько-промислових виставок, вчений також відзначає, що «його вироби, оригінальні за формою та надзвичайно майстерно прикрашені орнаментальними мотивами, не раз були відмічені медалями і преміями» (Будзан, 1960: 25).

На Гуцульщині різьба по дереву є одним з найдавніших видів декоративно-ужиткового мистецтва, за твердженням одного з найавторитетніших дослідників художнього дерева, уже згаданого нами Антіна Будзана, вона розвинулася на зразках плоскої різьби, яка була поширена в XVII ст. майже по всій території західноукраїнських земель (Будзан, 1960: 10). Найпоширені-

шим способом оздоблення виробів побутового призначення на Гуцульщині є плоска різьба: речі хатнього та господарського вжитку, посуд, архітектурні частини та предмети різного призначення. В кінці XIX ст. деякі народні різьбарі почали прикрашувати свої роботи інкрустацією різноколірним деревом, бісером, металом, перламутром та рогом. Також народні майстри плоскої різьби використовували для своїх виробів найкращі породи дерев, зокрема явір, деревина якого тверда й еластична, ясножовтого кольору, з рівномірним розташуванням шарів (Будзан, 1960: 12). Найдавнішим і найбільш поширеним способом прикрашування дерев'яних виробів була плоска різьба – «вирізуване», яку деякі майстри називали «сухою» або «чистою» різьбою. Іншим способом прикрашання дерев'яних виробів була інкрустація – «викладанка» різноколірним деревом, перламутром і рогом. Прикрашування дерев'яних виробів металевою інкрустацією називається «жироване». «Впускане» – четвертий спосіб декорування дерев'яних виробів фарфоровим і скляним бісером – «пацьорками» (Будзан, 1960: 15).

Старі гуцульські різьбрі не вкривали своїх виробів ніякими рідинами. Ю. Шкрібляк вже почав натирати поверхню творів воском. Поліровку вперше застосував В. Девдюк в кінці XIX ст. (Будзан, 1960: 17). Марко Мегединюк вперше в другій половині XIX ст почав прикрашувати дерев'яні вироби лише бісером (Будзан, 1960: 20).

Значення творчості Ю. Шкрібляка та його нащадків оцінювали його сучасники: В. Шухевич, М. Колцуняк, Т. Окуневський, І. Труш та ін. Продовжують вивчати та популяризувати творчість цієї славетної династії сучасні дослідники народного мистецтва. Володимир Шухевич у своїй етнографічній праці «Гуцульщина» з-поміж інших гуцульських майстрів виділяє Юрія Шкрібляка, який «бувалий на той час довголітний жовняр, завів до різьбярства ще й токарство, якому придивився у сьвітї, а якого доси Гуцульщина не знала. Предмети, виточені на його токарни, прибрали красші форми, а тим самим представляла ся і різьба далеко красше, а се тому, що Юрко «доробив собі кілька умисних долітців, які він сам уплескав у печи, випалив, вигострив і загартував». Такими долітцями міг він писати скорше і гладше, як його товариші попередники, але при тім він уживав тих самих мотивів, яких уживано загально в Гуцульщині» (Шухевич, 1899: 302). Популярність своєю працею Юрко Шкрібляк здобув після створення деяких предметів для Яворівської церкви, які замовив йому священник о. І. Кобринський. Згодом його твори справили велике враження

на виставках у Львові, Коломиї і Трієсті. Шкрібляк був удостоєний двох медалей на виставках у Львові і Трієсті та цісарського дарунку в дуках (Шухевич, 1899: 314). Оригінальна форма, досконалість орнаментики й надзвичайно тонке технічне виконання забезпечували цим виробам високу оцінку глядачів і журі (Будзан, 1960: 25).

Ю. Шкрібляк оздоблював свої вироби в основному плоскою різьбою надзвичайно тонкого виконання. Лише у деяких випадках він інкрустував їх металом і баранячим рогом. Різьбу завжди розміщував на гладкому «вибираному» фоні (Будзан, 1960: 28).

У центр геометричних мотивів інкрустації рогом він вбивав металеві цвяшки з невеликими головками. Для прикрашення та окуття деяких виробів майстер вживав звичайну білу бляху, яку вкривав ритим або витискуваним орнаментом (Будзан, 1960: 28), що робило твори майстра впізнаваними. Серед виробів привертають увагу його боклажки, куделі, бочівки і чарки, топірці і рахви, свічники і пляшки. Попитом користувалися пістолі, виконані Юрієм Шкрібляком. Орнамент його виробів має загалом геометричний характер; лише на деяких виробках зустрічаються зображення людей, їх голів у дуже схематичній трактовці (Будзан, 1960: 28). Викладач художнього дерева Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Юрій Рапалюк наголошує, що хоча геометричні мотиви домінують у творчості Ю. Шкрібляка, майстер часто вводить в орнаментацию стилізоване зображення людських постатей і квітів, яких до нього ніхто серед гуцулів не робив. Але, здебільшого, він опрацьовував головні традиційні мотиви. Він так комбінував їх, так майстерно різав лінії, деталі, окреслення й по-своєму розміщував їх на площинах, що завжди з-під його різця виходила нова, «шкрібляківська» композиція, котра не зустрічалася раніше у творах різьбярів Гуцульщини (Рапалюк, 2013: 128-129).

Про власну манеру т.зв. «шкрібляківського різьблення» пише у своїй розвідці і Валентина Молинь. Манера Юрія Шкрібляка є впізнаваною завдяки власноруч виготовленим долотам, що поліпшувало техніку різьби, і зокрема, сприяло запровадженню нових орнаментальних мотивів (Молинь, 2018: 1163).

Про любов до своєї справи свідчить факт, який записав посол др. Окуневський зі слів дочки Юрія Шкрібляка Катерини: «Батько... не раз, збудившись вночі, будив свого сина Василя, також славного різьбаря, та на стіні рисував олівцем при свічці якісь взори, що йому снилися. Після

тих взорів виробляв він опісля прегарні тарілки, ящики чи пугарці або касетки, які всі подивляли» (Кобринський, 2007: 16). Іноді у декорування своїх виробів Ю. Шкрібляк вплітав вирізьблений напис, що особливо гармонійно дивився на зовнішньому обідку тарелів.

Поряд з Юрієм Шкрібляком найвизначнішими майстрами різьбярми другої половини XIX ст. були також сини Юрія Шкрібляка – Василь і Микола, а також Марко Мегединюк і Василь Девдюк. Всі вони зберегли традиції старої народної різьби по дереву та збагатили їх новими художніми і технічними прийомами. Вони стали носіями розквіту цього виду мистецтва (Будзан, 1960: 24). Василь, Микола і Федір Шкрібляки, виготовляли речі домашнього вжитку, в орнаментиці яких часто використовували інкрустацію кольоровим бісером, різними породами дерева, рогом, металом, перламутром. Втім, кожен з них мав неповторний художній почерк (Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини, 1991: 18).

Старший син Юрія Шкрібляка Василь багато в чому наслідував свого батька, але різьблення окремих елементів часто робив значно глибші, виразніші. Молодший син Микола почав упроваджувати так звану січену різьбу, яку добре видно на центральних мотивах пляшок. Для пошвавлення сухої різьби він використовував інкрустацію з різнобарвного дерева та бісеру. (Лосюк, Іванчук, 2013: 98). Славні традиції династії Шкрібляків зберіг і розвивав син Миколи Василь Миколайович Шкрібляк. Його художні твори з дерева мали успіх, експонувалися на виставках, частина їх зберігається у фондах Коломийського національного музею народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Йосафата Кобринського, а також у приватних збірках (Лосюк, Іванчук, 2013: 98-99).

Значення творчості братів Шкрібляків підтверджується високим попитом на їхні вироби, зокрема на виставці у Тернополі (1887) та у Львові (1894) (Молинь, 2018: 1163). Також у газеті «Діло» відзначили, що вироби братів Шкрібляків розкуповувалися на ярмарку на Замковій горі у Львові, зокрема їх топірці, тарілки, шкатулки і баклаги, прикрашені різьбою та «жировані» мідним дротом. Інші вироби Шкрібляків, як зразки для школи деревного промислу, закупили й організатори Гуцульської промислової спілки, заснованої в Коломиї 1887 р. (Будзан, 1960: 29-30).

У Коломийському національному музеї народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Йосафата Кобринського зберігається низка експонатів синів Миколи Шкрібляка – Федора та Василя. Велику художню вартість має творчість Дми-

тра Федоровича Шкрібляка, позначена яскравою самобутністю, своєрідністю композиційних вирішень та великою пластичністю різьблення. Серед творів – сільнички, цукернички, шкатулки, тарілки, свічники, рахви та альбоми, де переважає суха різьба з використанням інкрустації бісером, рогом, металом (Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини, 1991: 20). Прийоми декорування і технічні особливості, започатковані родиною Шкрібляків мали продовження у творчості їхніх спадкоємців – Юрія та Семена Корпанюків.

Поціновувачем творчості Шкрібляків був Михайло Грушевський, який мав власну колекцію зразків «гуцульського сницарства», ці твори були представлені на кількох виставках, зокрема у Львові (1905), і Коломиї (1912).

У XIX та на початку XX ст. Шкрібляки та їхні спадкоємці, родина Корпанюків заклали підвалини інтенсивного розвитку виробів з дерева. Мабуть, немає галузі художнього дерева, в якій би не відзначилися ці уславлені майстри: будь-то сакральні, обрядові предмети, вироби хатнього обладнання та меблі, предмети господарського призначення, посуду і начиння, вироби, призначені для особистого користування тощо.

Найяскравіше майстерність і новаторство Шкрібляків проявилися у виробках предметів господарського призначення, посуду і начиння: тарілки, тарелі, оздоблені сухим різьбленням переважно геометричних мотивів, з інкрустацією бісером та металом, чаші, ополоники, ложки, виделки. Згадані вироби, що зберігаються в колекції Музею етнографії та художнього промислу НАН України (далі – МЕХП), відзначені М. Станкевичем як зразки високої майстерності (Станкевич, 2002: 366).

Чарки для меду авторства Юрія, Василя, Миколи Шкрібляків, що виконувалися у традиційних техніках точення, різьблення відзначалися великою різноманітністю форм, прикрашалися різьбленням нескладних геометричних мотивів на зразок розеток, хрестів тощо. Оригінальністю позначений Кубок з колекції МЕХП, виготовлений М. Шкрібляком (кін. XIX ст., точення, різьблення). Точені пляшки виготовляли Юрко та Микола Шкрібляки, іноді різьблення доповнювали інкрустацією. Бочкоподібні цукорниці, виготовлені Миколою та Василем Шкрібляками, прикрашені різьбленням, інкрустацією, зокрема металом і рогом. Не менш популярними були сільнички, рахви для зберігання масла або сиру. У колекції МЕХП зберігається також барильце Юрія Шкрібляка, виконане у 1880 р. у техніці

точення, прикрашене різьбленням, гравіруванням на метали. Коробки для тютюну, тютюнярки привертають увагу своєю складністю стрічкових, розеткових композицій різьблені та інкрустовані у виконанні Юрія та Валіся Шкрібляків (Станкевич, 2002: 421). В. Шкрібляк також відомий тим, що виготовляв різьблені скриньки, шкатулки, ракви, тарілки, кушки і свічники. Найбільшою чарівністю славилися в кінці ХІХ–на початку ХХ ст. різьблені й інкрустовані палиці й сокири Шкрібляків (Станкевич, 2002: 414). Предметом особливої гордості власника був пістоль, відомий у виконанні Ю. Шкрібляка.

У музеях Коломиї та Івано-Франківська зберігаються роботи синів Миколи Шкрібляка – Федора та Василя, а також Дмитра Шкрібляка, зокрема довершеністю форм і орнаментальних мотивів відзначаються різьблені пляшки, скриньки, декоративні тарілки, сигаретниці, цукорниці, сільнички, рахви, альбоми, позначені довершеністю форм і способами декорування.

Майстри родини Шкрібляків створювали також вироби хатнього обладнання та меблів. Так, різьблені полицки виготовляли Василь і Микола Шкрібляки (Станкевич, 2002: 328), який також виготовляв столики, прикрашені різьбленням та інкрустацією.

Унікальним, практично одиничним виробом сакрального призначення є митрополичий жезл, згаданий М. Станкевичем, авторства Миколи Шкрібляка, прикрашений інкрустацією бісером, перламутром, металом і кольоровим деревом, який був подарований автором митрополиту Андрею Шептицькому. За художньою виразністю декору і за ювелірністю його виконання прирівнюється до найкращих сакральних творів того часу (Станкевич, 2002: 291–292). Юрій Шкрібляк також виготовляв трійці, виконані у традиційній техніці профілювання, точення, різьблення, прикрашені інкрустацією металом.

Нині вироби народних майстрів з Яворова складають колекції провідних українських музеїв: зокрема у Музеї етнографії та художнього промислу НАН України у Львові нараховується

близько ста експонатів, серед них твори, передані з колекції Музею Дідушицьких), у Державному музеї українського народного декоративного мистецтва України (м. Київ), в івано-франківських Краєзнавчому музеї та Музеї мистецтв Прикарпаття, велика збірка творів народних майстрів знаходиться у колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського у Коломиї, а також музейних і приватних збірках України та світу.

Про незгасний інтерес до творчості династії народних майстрів-різьбярів Шкрібляків та Корпанюків свідчать сучасні виставки їхніх праць, які періодично організовуються музейними установами та сподвижниками, а також численні науково-практичні конференції (як правило до ювілейних дат) тощо. Усі ці події сприяють дослідженню творчості народних майстрів, популяризації їхньої діяльності серед творчої, наукової спільноти та молоді.

Висновки. Отож, представники творчої династії народних майстрів Шкрібляків з с. Яворова на Косівщині спричинилися до інтенсивного розвитку художнього дерева на Гуцульщині впродовж ХІХ – першої половини ХХ ст., поглибили техніки художнього різьблення, вводили нові матеріали та способи декорування виробів. Їхні твори відзначаються широким діапазоном: від речей сакрального вжитку до побутових виробів, меблів та особистих речей. Їхня творчість сприяла формуванню на Гуцульщині унікального осередку народного мистецтва, а відтак заснуванню школи деревного промислу, творчих артілей народних майстрів та вихованню цілої плеяди учнів та послідовників. Вироби творчої династії Шкрібляків та їхніх нащадків Корпанюків стали впізнаваним явищем народної культури Гуцульщини.

Багатогранна творча та освітня діяльність родини Шкрібляків заклала міцні підвалини розвитку унікального творчо-освітнього осередку на Гуцульщині, що нині має продовження зокрема в діяльності Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва та Вижницького коледжу прикладного мистецтва імені Василя Шкрібляка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арсенич П. Мистецька спадщина Юрія Шкрібляка та його нащадків у музеях, виставках, приватних збірках. Феномен українського художнього деревообробництва (Всеукраїнська науково-практична конференція присвячена 190-річчю від дня народження класика українського різьбярства Юрія Шкрібляка та 120-річчю від дня народження заслуженого майстра народної творчості України Юрія Корпанюка (Яворів, 2012). Яворів–Івано-Франківськ, 2013. С. 9–14.
2. Будзан А. Різьба по дереву в західних областях України ХІХ–ХХ ст., К., 1960. 107 с.
3. Кобринський В. Спомини гуцульського музейника, Коломия, 2007. С. 16.
4. Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини: Альбом/авт.-упоряд. О.Кратюк. К.: Мистецтво, 1991. 208 с.

5. Лосюк В., Іванчук М. Виникнення Яворівської школи художнього різьблення Феномен українського художнього деревообробництва. (Всеукраїнська науково-практична конференція присвячена 190-річчю від дня народження класика українського різьбярства Юрія Шкрібляка та 120-річчю від дня народження заслуженого майстра народної творчості України Юрія Корпанюка (Яворів, 20–21 вересня 2012р.). Яворів–Івано-Франківськ, 2013. С. 97–107.
6. Молинь В. 2018. Мистецькі твори різьбярів династії Шкрібляків на виставках Галичини (160-річчю Миколи Шкрібляка присвячується), Народознавчі зошити, 2018. №5(143). С. 1161–1167.
7. Рапалюк Ю. Значення традицій Яворівської школи на Гуцульщині. Феномен українського художнього деревообробництва (Всеукраїнська науково-практична конференція присвячена 190-річчю від дня народження класика українського різьбярства Юрія Шкрібляка та 120-річчю від дня народження заслуженого майстра народної творчості України Юрія Корпанюка (Яворів, 2012). Яворів–Івано-Франківськ, 2013. С. 127–131.
8. Родина Шкрібляків. Альбом/автор-упорядник Захарчук-Чугай Р. В. Київ: Мистецтво, 1979. 99 с.: іл.
9. Селівачов М. Юрій Шкрібляк і його внесок у розвиток українського образотворчого мистецтва. Народна творчість та етнографія. 2002. № 5–6. С. 59–65.
10. Станкевич М. Українське художнє дерево XVI–XXст. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2002. 480 с.: іл.
11. Шухевич В. Гуцульщина. Перша і друга частини. Репринтне відтворення видання 1899 року. Верховина, 1997. 352 с.

REFERENCES

1. Arsenych P. (2013). Mystetska spadshchyna Yurii Shkribliaka ta yoho nashchadkiv u muzeiakh, vystavkakh, pryvatnykh zbirkakh [The artistic heritage of Yury Shkriblyak and his descendants in museums, exhibitions, private collections]. Fenomen ukrainskoho khudozhnoho derevoobrobnytstva (Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia prysviachena 190-richchiu vid dnia narodzhennia klasyka ukrainskoho rizbiarstva Yurii Shkribliaka ta 120-richchiu vid dnia narodzhennia zasluhenoho maistra narodnoi tvorchosti Ukrainy Yurii Korpaniuka (Iavoriv, 2012). 9–14. [in Ukrainian].
2. Budzan A (1960). Rizba po derevu v zakhidnykh oblastiakh Ukrainy XIX–XX st., [Wood carving in the western regions of Ukraine in the XIXth–XXth centuries]. K. 1960. 107s. [in Ukrainian].
3. Kobrynskyi V (2007). Spomyny hutsulskoho muzeinyka [Memories of a Hutsul museum worker], Kolomyia, 2007. 16.
4. Kolomyiskyi muzei narodnoho mystetstva Hutsulshchyny [Kolomyia Museum of Folk Art of the Hutsul region]: Albom/avt.-uporiad.O. Kratiuk. K.: Mystetstvo, 1991. 208 p. [in Ukrainian].
5. Losiuk V., Ivanchuk M. (2013). Vynyknennia Yavorivskoi shkoly khudozhnoho rizblennia [The emergence of the Yavoriv school of artistic carving] Fenomen ukrainskoho khudozhnoho derevoobrobnytstva (Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia prysviachena 190-richchiu vid dnia narodzhennia klasyka ukrainskoho rizbiarstva Yurii Shkribliaka ta 120-richchiu vid dnia narodzhennia zasluhenoho maistra narodnoi tvorchosti Ukrainy Yurii Korpaniuka (Iavoriv, 2012). 97–107. [in Ukrainian].
6. Mlyn V. (2018). Mystetski tvory rizbiariv dynastii Shkribliakiv na vystavkakh Halychyny (160-richchiu Mykoly Shkribliaka prysviachuietsia) [Artistic works of carvers of the Shkriblyak dynasty at exhibitions in Galicia (dedicated to the 160th anniversary of Mykola Shkriblyak)], Narodoznavchi zoshyty, 2018. № 5(143). 1161–1167. [in Ukrainian].
7. Rapaliuk Yu. (2013). Znachennia tradytii Yavorivskoi shkoly na Hutsulshchyni. [The significance of the traditions of the Yavoriv school in the Hutsul region.] Fenomen ukrainskoho khudozhnoho derevoobrobnytstva (Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia prysviachena 190-richchiu vid dnia narodzhennia klasyka ukrainskoho rizbiarstva Yurii Shkribliaka ta 120-richchiu vid dnia narodzhennia zasluhenoho maistra narodnoi tvorchosti Ukrainy Yurii Korpaniuka (Iavoriv, 2012). 127–131. [in Ukrainian].
8. Rodyna Shkribliakiv (1979) [The Shkriblyak family]. Albom / avtor-uporiadnyk Zakharchuk-Chuhai R. V. Kyiv : Mystetstvo, 1979. 99 p. [in Ukrainian].
9. Selivachov M. (2002). Iurii Shkribliak i yoho vnesok u rozvytok ukrainskoho obrazotvorchoho mystetstva [Yurii Shkriblyak and his contribution to the development of Ukrainian visual arts]. Narodna tvorchist ta etnografia [Folk creativity and ethnography]. 2002. № 5–6. 59–65. [in Ukrainian].
10. Stankevych M. (2002). Ukrainske khudozhnie derevo XVI–XX st. [Ukrainian artistic tree of the XVI–XX centuries.] Lviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy [Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine], 2002. 480 p.: il. [in Ukrainian].
11. Shukhevych V. (1899). Hutsulshchyna. [Hutsulshchyna] Persha i druha chastyny. Repryntne vidtvorennia vydannia 1899 roku. Verkhovyna, 1997. – 352 s. [in Ukrainian].